

રિસર્ચ દ્વારા હોમિયોપથીને મોડર્ન ટચ

મુશ્કેલ રોગો ધરાવતા અનેક દરદીઓને નવજીવન આપતા ડૉ. રાજેશ શાહ

ટા રગેટ ફોટોથેરાપીનું હોમિયોપથી : ચિકિત્સાપદ્ધતિ સાથે સંયોજન કરીને ડૉ. રાજેશ શાહે ક્લાસિક હોમિયોપથીને મોડર્ન ટચ આપ્યો છે.

ડૉ. રાજેશ શાહ તેમના કન્સલ્ટિંગ રૂમમાં. તસવીરો : સુનીલ ખંદારે

સોરિઆસિસ નામની ચામડીથી ભયંકર બીમારીથી કંટાળીને એક દર્દી આત્મહત્યા કરવાના માર્ગે હતો. શરીરમાંથી દુર્ગંધ આવતી હતી અને પેટ તથા છાતીના ભાગમાંથી રીતસર જંતુઓ પરતા હતા. દર્દીના પરિવારજનોએ પણ છેલ્લે હાથ ઊંચા કરી દીધા હતા. દર્દી પાસે આત્મહત્યા કર્યા સિવાય બીજો કોઈ માર્ગ બચ્યો ન હતો. તેના સ્વજનો તો તેની આજુબાજુ પણ ફરકતા ન હતા. હોમિયોપથિક ડોક્ટર રાજેશ શાહે બીડું ઝડપ્યું અને દર્દીની હોમિયોપથિક સારવાર શરૂ કરી. બે મહિનામાં જ પરિશ્રમ સામે દેખાયું. આજે પેલા દર્દીને નવજીવન મળ્યું છે અને તેની ચામડીની બીમારીનું નામોનિશાન મટી ગયું છે.

આજના ઝડપી યુગમાં લોકો જ્યારે કુદરતી ઉપચારપદ્ધતિ તરફ વળી રહ્યા છે ત્યારે હોમિયોપથી માટે સોનાનો સુરજ ઊગ્યો છે. ગંભીરમાં ગંભીર રોગમાં પણ દર્દીની મિત્ર ગણાતી ચિકિત્સાપદ્ધતિ હોમિયોપથીનો વિશ્વભરમાં ડંકો વગાડવા માટે હામ ભીડી ચૂકેલા મુંબઈના ઘાટકોપરમાં લાઈફ ફોર્સ નામનું હોમિયોપથી મેડિકલ સેન્ટર ચલાવતા ડૉ. રાજેશ શાહનું જણાવવું છે કે ભલે આ ચિકિત્સાપદ્ધતિનો ઉદય જર્મનીમાં થયો પણ આજે આપણા દેશ માટે ગૌરવની વાત એ છે કે હોમિયોપથીમાં વધુ સંશોધન માટે જર્મનીથી તબીબો ભારત આવે છે.

તાજેતરમાં જ ડૉ. શાહે ચામડીના કોઈ પણ જાતના રોગમાં કારગત નીવડતી ટાર્ગેટ ફોટોથેરાપીનું હોમિયોપથી સાથે સંયોજન કરીને ભારતમાં પ્રથમ વખત એક નવતર પ્રયોગ હાથ ધર્યો છે. આ પદ્ધતિને ચલણમાં મૂકતાં પહેલાં છ મહિના સુધી સાયન હોસ્પિટલમાં ૫૦ દર્દી પર પ્રયોગ હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં ૮૦ ટકા સફળતા પ્રાપ્ત થઈ હતી. ડૉ. શાહનો હેતુ આડઅસર નહીં ધરાવતી કુદરતપ્રેમી ચિકિત્સાપદ્ધતિને ફરી એક વખત વિશ્વભરમાં ઘરે-ઘરે પહોંચાડવાનો છે. આ માટે તેઓ તન-મન અને ધનથી કંઈ પણ કરી છૂટવા તૈયાર છે.

હોમિયોપથી ઈન્ડિયા ફાઉન્ડેશન સાથે જોડાયેલા ડૉ. શાહના નામે એક અનોખો રેકોર્ડ પણ છે. ડૉ. શાહને વિશ્વના ૧૨૦થી

વધારે દેશના દર્દીઓને ઓનલાઈન તપાસવા બદલ લિમ્કા બુક્સ ઓફ વર્લ્ડ રેકોર્ડમાં સ્થાન મળ્યું છે. જૂનું તે સોનુંના સિદ્ધાંતમાં માનતા ડૉ. શાહ કહે છે કે 'આજે જ્યારે અમુક જિંદી બીમારી સામે વિશ્વની આધુનિક ચિકિત્સાપદ્ધતિ ઘૂંટણ ટેકવી દે છે ત્યારે હોમિયોપથી પાસે તેનો ઈલાજ છે. ડૉ. શાહના ક્લિનિક લાઈફ ફોર્સને આઈએસઓ ૯૦૦૧-૨૦૦૦નું સર્ટિફિકેટ પ્રાપ્ત થયું છે. ભારતનું આ પ્રથમ એવું હોમિયોપથી ક્લિનિક છે, જેમાં રિસર્ચ વિંગ સાથે સંકળાયેલી છે. ડૉ. શાહ એલર્જી બ્રોન્કાઈટિસ અસ્થમા, સર્વિકલ સ્પોન્ડિલાઈટિસ, ગેસ્ટ્રિક્સ, હેપેટાઈટિસ એ-બી-સી, રિહેમોટોઈડ આર્થરાઈટિસ, વાઈરલ ઈન્ફેક્શન, હેર કોલ, માર્ડગ્રેન, સોરાયસિસ વગેરે જાતની બીમારીનો ઈલાજ લાઈફ ફોર્સ ક્લિનિકમાં કરે છે. હાલ ડૉ. શાહ કોનિક ડિસિસ કે જેનો ઈલાજ જલદી શક્ય હોતો નથી તેના રિસર્ચમાં ઓતપ્રોત છે. અગાઉ તેઓ વિશ્વમાં હોમિયોપથી બાબતે થયેલાં અનેક સંશોધનમાં ભાગ લઈ ચૂક્યા છે. ઉપરાંત ડૉ. શાહના આસ્પેક્ષિયાના એચ. એસ. સી. કક્ષાના અભ્યાસક્રમમાં હોમિયોપથી વિશેના એક ચેપ્ટરનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. જ્યારે ઈંગ્લેંડ, યુએસએ, હોલેન્ડ, બેલ્જિયમ, આયર્લેન્ડ, નોર્વે, સ્વિડન, કોએશિયા, જાપાન વગેરે દેશમાં વર્ક શોપ યોજી ચૂક્યા છે. ડૉ.

મોસમી બીમારીઓ અને હોમિયોપથી

ચોમાસામાં થાસને લગતી બીમારીઓ, શરદી, ફેફસાંની વ્યાધિઓ વગેરે વધે છે. ભેજને લીધે સંધિવા વધે છે, ગંદા પાણીને કારણે મરડો કેલાવ છે. એ સિવાય હવા અને પાણીમાં પ્રદૂષણને લીધે મલેરિયા, લેપ્ટો., ડેંગ્યુ, વાઈરલ તાવ, ટાઈફોઈડ, કોલેરા, ચિકનગુણ્યા વગેરે વ્યાધિઓ થાય છે. આવી મોસમી બીમારીઓમાંથી શરદી, સાઈનસ, અસ્થમા, મરડો વગેરે કેટલીક બીમારીઓમાં હોમિયોપથી ઘણી અસરકારક છે. ક્રિટિકલ ગણાય એવી ડેંગ્યુ, લેપ્ટો., મલેરિયા, ટાઈફોઈડ જેવી બીમારીઓ માટે હોમિયોપથીમાં ઉપચાર છે પરંતુ તેના કરતાં એલોપથીમાં વધુ સારો ઉપચાર છે. સર્વસામાન્ય રીતે ક્રિટિકલ બીમારીઓ માટે એલોપથીને પ્રાધાન્ય આપી શકાય પરંતુ, કોનિક વારંવાર થતી તીવ્ર બીમારીઓ માટે હોમિયોપથીમાં શ્રેષ્ઠ ઉપચારો છે.

શાહનું લક્ષ્ય વિવિધ પ્રકારની જૂની મુશ્કેલ અને વારંવાર થતી બીમારીઓની સારવાર અંગે સંશોધન કરવાનું છે.

ટાર્ગેટ ફોટોથેરાપી શું છે ?

ટાર્ગેટ ફોટોથેરાપીના હોમિયોપથી સાથેના સંયોજન માટે ભારતમાં પ્રથમ વખત ડૉ. રાજેશ શાહે અમેરિકાથી એક મશીન આયાત કર્યું છે, જે ટોટલી કોમ્પ્યુટરાઈઝડ છે. મશીન પોતાની જાતે યુવીએ, યુવીબી અને ક્રોલોલ્યુ લાઈટ દ્વારા દર્દીના શરીરના ચોક્કસ ભાગ પર સારવાર આપે છે. અગાઉ ચામડીના રોગ માટે પુવા ચેમ્બરમાં દર્દીને ફોટોથેરાપી આપતી હતી. જેને કારણે શરીરના રોગગ્રસ્ત ભાગ સિવાય બીજા ભાગના કોષ પર પણ ફોટોથેરાપીની અસર ફેલાતી હતી પરંતુ ટાર્ગેટ ફોટોથેરાપી મશીનના સંશોધન બાદ હવે ફક્ત રોગગ્રસ્ત ભાગ પર જ તેની અસર કેન્દ્રિત થાય છે. વળી ડૉ. શાહે આ ફોટોથેરાપી સાથે હોમિયોપથી ચિકિત્સાનું સંયોજન કર્યું હોવાથી શરીરના રોગગ્રસ્ત ભાગને બહારથી તેમ જ અંદરથી પણ સારવાર મળતાં તે મૂળથી જ નાબૂદ થાય છે.

હોમિયોપથીને મેઘનસ્ત્રીમ થેરાપી બનાવવાનો લાઇફ ફોર્સનો સંકલ્પ

હોમિયોપથીને એક વૈકલ્પિક સારવાર પદ્ધતિ તરીકે ઓછા મહત્વની ગણવામાં આવે એ સ્થિતિ ડૉ. રાજેશ શાહ અને ડૉ. રૂપલ શાહને મંજૂર નથી. તેઓ **લાઇફ ફોર્સ** દ્વારા હોમિયોપથીને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે શ્રેષ્ઠતાની ઊંચાઈ પર લઈ જવા સાથે તેને અદ્યતન ઓપ આપીને મુખ્ય પ્રવાહ-મેઘન સ્ટ્રીમની પ્રભાવશાળી અને લોકસમર્થન પ્રાપ્ત ઉપચાર પદ્ધતિ બનાવવાનું **મિશન** ધરાવે છે.

ટાર્ગેટ ફોટોથેરાપીને ઉપચાર કરતા ડૉ. શાહ ઇંપતિ.

હી ઈટ્સ હોમિયોપથી, ડ્રિક્સ હોમિયોપથી, હી વોક્સ હોમિયોપથી, હી ટોક્સ હોમિયોપથી, હી સ્વિપ્સ હોમિયોપથી, હી પ્રીક્સ હોમિયોપથી.' આ શબ્દો ડૉ. રૂપલ શાહ તેમના પતિ ડૉ. રાજેશ શાહ માટે કહે છે. રૂપલ શાહ તેમના પતિ ડૉ. રાજેશ શાહ સાથે સહજ જોઈને હળવું સ્મિત કરે છે. બંને એકબીજાને ખૂબ સારી રીતે સમજે છે. બંનેની કેમિસ્ટ્રી બરાબર જામે છે. આ સમજ, સંયોજન, સાયુજ્ય, સમન્વય અને કોમ્પોઝિશન જ તો હોમિયોપથીનો આધાર છે. ૧૯૮૫ની સાલમાં બંનેનો મેળાપ થયો, સાથે કામ શરૂ કર્યું અને હોમિયોપથી માટેની લગનીને કારણે આપોઆપ જીવનની એક નૂતન ઊર્જા લાઈફ ફોર્સ આકાર પામતી ગઈ. સોરાષ્ટ્રમાં ઉના દેલવાડા પાસેના સિમ્બર ગામની શાળામાં અભ્યાસ સાથે શરૂઆત કરનાર ડૉ. રાજેશ શાહની મહત્વાકાંક્ષા-તમજા કંઈ બિલગેટ્સ કે અઝીમ પ્રેમજીની જેમ સમૃદ્ધિના બંધાર સર્જવાની નથી. તેમનો પ્રેમ છે 'હોમિયોપથી'. તેમને હોમિયોપથીમાં અપાર ક્ષમતા, અપાર શક્તિઓ દેખાય છે. સતત સંશોધન દ્વારા એ શક્તિઓ વિકસાવીને હોમિયોપથી ઉપરથી વૈકલ્પિક

સારવાર (ઓલ્ટરનેટિવ થેરાપી)નું લેબલ હટાવીને તેને 'મેઈન સ્ટ્રીમ' માં લાવવાનો સંકલ્પ ડૉ. રાજેશ શાહે કર્યો છે. ડૉ. રાજેશ શાહ કહે છે કે 'આજે ભલે મારા સંકલ્પ મુજબનું લક્ષ્ય દૂર લાગતું હોય. પણ આગામી એક કે બે દાયકામાં હું એ લક્ષ્ય સિદ્ધ કરીને જ રહીશ. મારે હોમિયોપથીને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરની બનાવવી છે. તેને કોર્પોરેટ અને મોડર્ન ટચ આપવો છે. ઉચ્ચકક્ષાની સારવાર મધ્યમવર્ગના કે ગરીબ દર્દીને પોષાય એવી બનાવવી છે. કોઈપણ આર્થિક કે અન્ય પીઠબળ વિના 'લાઈફ ફોર્સ'ની શરૂઆત કરી. અહીં દાયકા પહેલાં માત્ર ઘાટકોપરમાં એક ભાડાની જગ્યામાં પ્રેક્ટિસ શરૂ કરી હતી. ત્યારપછી ઘાટકોપરમાં બીજું એક સેન્ટર અને ત્રીજું સાયનમાં શરૂ કર્યું. એ વખતથી સતત પ્રગતિની દિશામાં આગળ વધ્યા અને ત્રણ વર્ષ પહેલાં ઘાટકોપરમાં શોપર્સ સ્ટોપ સાથેના કુશાલી શોપિંગ સેન્ટરના ચોથે માળે પાંચ હજાર ચોરસ ફૂટના આ એશિયાના સૌથી મોટા હોમિયોપથિક સેન્ટરનું ઉદ્ઘાટન રાજ્યપાલ મોહમ્મદ ફઝલના હસ્તે કરાયું. આજે આ સેન્ટર દ્વારા વિશ્વના ૧૨૧ દેશોના દર્દીઓની દવા કરાય છે અને એ પણ સામાન્ય દરે થાય છે. ડૉ. રાજેશ શાહ અને ડૉ. રૂપલ શાહના

હાથ નીચે નવ આસિ. ડોક્ટર્સ સેવા આપે છે. અમારી વેબસાઈટ્સ દ્વારા બીમારીઓ અને દવાઓ વિશે છ હજાર પાનાંની માહિતી અપાય છે. અમારા સેન્ટરમાં દરેક દર્દીને તપાસ્યા પછી, કેસ હિસ્ટરી જાણ્યા પછી જો તેની સારવાર અમારે માટે શક્ય ન હોય તો ના પાડી દઈએ છીએ. હોમિયોપથીમાં જો એ બીમારીનો ઉપચાર ન હોય તો એ બાબત પણ જણાવી દઈએ છીએ. જેથી એ દર્દી એકેથી બીજા ડોક્ટર પાસે ભટકે નહીં. દર્દીની સારવાર શરૂ કરતા પહેલાં તેને તેની બીમારી વિશે અને તેની સારવાર કેવી રીતે કરાયે, કઈ દવાઓનો ઉપયોગ કરાયે, એ દવાઓ કેવી અસર કરે છે તેની સ્પષ્ટ માહિતી મૌખિક રીતે અને ઓડિયો વિડ્યુઅલ્સ દ્વારા અપાય છે. અહીં વિશ્વના અનેક દેશોમાંથી હોમિયોપથીના ડોક્ટર વિદ્યાર્થીઓ સ્પેશિયલાઈઝડ ટ્રેનિંગ માટે આવે છે. અલબત્ત, કેટલાક એલોપથિક ડોક્ટર્સ પણ તેમની કે તેમના કુટુંબજનની કોનિક બીમારીઓ માટે ઉપચાર કરાવવા આવે છે.' આ દંપતી હોમિયોપથી ટાઈમ્સ નામના એક ત્રિમાસિક સામાજિકનું પ્રકાશન પણ કરે છે. જોકે હાલ આ પ્રકાશન સ્થગિત છે. કારણ કે તેની ઓનલાઈન આવૃત્તિ શરૂ કરવાની વિધિ ચાલી રહી છે.

ડૉ. રાજેશ શાહ અને ડૉ. રૂપલ શાહ.

ડૉ. રાજેશ શાહ અને ડૉ. રૂપલ શાહ : પરિચય

ડૉ. રાજેશ શાહ અને રૂપલ શાહ મુંબઈમાં પ્રેક્ટિસ કરે છે. તેમણે વીસ વર્ષ સુધી હોમિયોપથીનો ઊંડો અભ્યાસ કર્યો છે. તેઓ

દેશવિદેશમાં જાણીતાં ક્લિનિશિયનો અને શિક્ષકો માટે ઈંગ્લેંડ, હોલેન્ડ, બેલ્જિયમ, ઝેક રિપબ્લિક, ગ્રીસ, સ્વિડન, યુએસએ, આયર્લેન્ડ, કોએશિયા, નોર્વે, જાપાન વગેરે દેશોમાં સેમિનારો અને વર્ક શોપ્સનું આયોજન કરે છે.

તેઓ બંને હોમિયોપથી ઈન્ડિયા પ્રા. લિ. અને હોમિયોપથી ટાઈમ્સના ફાઉન્ડેશનના ડાયરેક્ટર, હોમિયોપથી ટાઈમ્સના તંત્રી છે. ડૉ. રાજેશ શાહ 'માય એક્સપિરિયન્સ વિથ ફેરમ મેટલિકમ'ના લેખક છે. આ સંશોધન આધારિત પુસ્તક ૧૯૯૨માં પ્રગટ થયું હતું. ડૉ. શાહ દંપતીએ 'લાઈફન પ્લેનસ એન્ડ ઈટ્સ હોમિયોપથિક ટ્રીટમેન્ટ' નામનું પુસ્તક લખ્યું છે, (૨૦૦૩). ડૉ. રાજેશ શાહ મુંબઈ યુનિવર્સિટીના નેજા હેઠળ, સીએમપીએચ મેડિકલ કોલેજ એન્ડ હોસ્પિટલમાં વિઝિટિંગ લેક્ચરર અને ક્લિનિશિયન હતા. મુંબઈ, લંડન, ન્યુ યૉર્ક વગેરેમાં ટેલિવિઝન પર તેમનો ઘણીવાર ઈન્ટરવ્યુ લેવાયો છે. તેમણે હોમિયોપથી પર ઘણા વૈજ્ઞાનિક પેપર લખ્યા છે, જે વિવિધ આંતરરાષ્ટ્રીય સામયિકોમાં પ્રકાશિત થયા છે. ડૉ. રાજેશ શાહ ૧૨૦થી અધિક દેશોના દરદીઓને સારવાર આપી રહ્યા છે, બદલ તેમને લિમ્કા બુક્ ઓફ રેકોર્ડમાં સ્થાન મળ્યું છે. તેઓ ઘણા સંશોધન પ્રોજેક્ટ્સમાં કાર્યશીલ છે. લાઈફ ફોર્સમાં થતી સંશોધન આધારિત સારવાર:

- એલર્જી
- સર્વાઈકલ સ્પોન્ડિલાઈટિસ
- એસિડિટી
- ઈરિટેબલ બોવેલ સીન્ડ્રોમ
- કોહ (લ્યુકોસા)
- ટોન્સિલ
- વાઈરલ ઈન્ફેક્શન
- વારંવાર થતી શરદી-ખાંસી
- ચેલેન્ડ્રીઓ
- ખરતા વાળ
- આધાશીશી (માઈગ્રેઈન)
- સાઈનસ
- શીગસ
- મસા
- દમ-અસ્થમા
- ડિસ્લેક્સિયા
- હિપેટાઈટિસ એ, બી, સી
- લાઈફન પ્લેનસ
- વા (રેક્યુમેટોઈડ આર્થ્રાઈટિસ)
- એલ્સરેટિવ કોલાઈટિસ
- બાળકોમાં દમ
- કેન્સરનો દુખાવો
- ખરજીવું
- થાઈરોઈડની બીમારી
- સોરાયસિસ
- ટ્રાઈજેમીનલ ન્યુરેલ્જિયા
- નેફ્રોટિક સિન્ડ્રોમ
- જનરલ વેબસાઈટ્સ: e-homoeopathy.com classicalhomoeopathy.com askdrshah.com
- બીમારીને લગતી વિવિધ વેબસાઈટ્સ: urticaria.com leucoderma.com nephritis.com hairfalling.com e-psoriasis.com trigeminalneuralgia.us irritablebowelsyndrome.us fissure-in-ano.com eczematreatment.us lichenplanus.com asthmaticbronchitis.com chalazion.com e-hepatitis-c.com savetonisils.com ulcerativecolitis.us underactivethyroid.com prostratit.com migraintreatment.us

હોમિયોપથી અંગેની ગેરસમજો

● હોમિયોપથીમાં પણ સતત સંશોધનને કારણે ઘણું પરિવર્તન થયું છે. અત્યારે હોમિયોપથીમાં કેસ હિસ્ટરી માટે સતત પ્રશ્નો પૂછવા, માનસશાસ્ત્રીય અને સ્વપ્નો વિશેની માહિતી માગે એવું કંઈ જ નથી. માત્ર પરીક્ષણોના રિપોર્ટ્સ અને બીમારીઓ અંગેની લેટેસ્ટ સમજને આધારે દવા અપાય છે. ● હોમિયોપથીની દવા ચાલતી હોય ત્યારે એલોપથી કે આયુર્વેદિક દવા ન લેવાય એ ગેરસમજ છે. ● હોમિયોપથીની સારવાર દરમિયાન બીમારી વધી જાય, ઊંચલો મારે એ ગેરસમજ છે. ● હોમિયોપથીની સારવાર દરમિયાન કાંદા ન ખવાય, કોફી ન પીવાય એ ગેરસમજ છે. ● હોમિયોપથી ધીમેધીમે અસર કરતી હોવાની વાત ગેરસમજ છે.

વર્લ્ડ ડોક્ટર્સ ડે (૧ જુલાઈ) નિમિત્તે ડૉ. શાહનો સંદેશ

હોમિયોપેથિક ડોક્ટરને તમારા પારિવારિક આરોગ્ય રક્ષક બનાવો. હોમિયોપથી એક સંપૂર્ણ મેડિકલ સિસ્ટમ છે. આ સારવાર પદ્ધતિ દર્દીઓએ અપનાવવી જોઈએ. ખાસ કરીને બીમારીના પ્રાથમિક તબક્કામાં અપનાવવા એ ઉચિત છે. આખરી તબક્કામાં બીમારી 'ના ઘલાજ' થઈ જાય ત્યારે હોમિયોપથી તરફ દોડવાથી ઉપચાર મુશ્કેલ બને છે.

લાઇફ ફોર્સ સેન્ટર

૪૧૫, કુશાલ કમર્શિયલ કોમ્પ્લેક્સ, ૪ માળે, શોપર્સ સ્ટોપની ઉપર, જી. એમ. રોડ, ચેમ્બર, મુંબઈ - ૪૦૦૦૮૯
ફોન : ૫૫૯૯૩૨૪૨, ૫૫૦૩૧૮૫૫, ૫૫૯૭૮૨૮૯/ ફેક્સ : ૫૫૯૭૮૨૮૦, સમય : સવારે ૯ થી સાંજે ૮.